

"İ'lem Eyyühe'l-Azîz! Cenab-ı Hakk'ın insana verdiği nimetler, ister âfâkî olsun ister enfüsî olsun, bazı şerait altında insana gelip vusûl buluyor..." Devamıyla izah eder misiniz?

"İ'lem Eyyühe'l-Azîz! Cenab-ı Hakk'ın insana verdiği nimetler, ister âfâkî olsun ister enfüsî olsun, bazı şerait altında insana gelip vusûl buluyor. Meselâ: Ziya, hava, gıda, savt ve sadâ gibi nimetlerden insanın istifade edebilmesi ancak göz, kulak, ağız, burun gibi vesâitin açılmasıyla olur. Bu vesâit, Allah'ın halk ve îcadiyla olur. İnsanın eli, kesb ve ihtiyarında yalnız o vesâiti açmaktır."

"Binaenaleyh o nimetleri yolda bulmuş gibi sâhipsiz, hesapsız olduğunu zannetmesin. Ancak Mün'im-i Hakikî'nin kasdiyle gelir, insan da ihtiyarıyla alır. Sonra ihtiyâca göre in'am edenin iradesiyle bedeninde intişar eder."(1)

Cenâb-ı Hakk'ın insana verdiği nimetler ikiye ayrılıyor: **Âfâkî** ve **enfüsî**

Enfüsî nimetler, insanın nefsine yâni kendi varlığına yerleştirilmiş, konulmuş nimetlerdir. Burada **nefis**, **zât** manasınadır; ruhla bedeni birlikte ifade eder. Buna göre, **gözümüz**, **kulağımız** enfüsî nimet olduğu gibi, aklımız ve hâfızamız da birer enfüsî nimettirler.

Bu derste insanla kâinat arasındaki yakın ilgiye dikkat çekildiği ve bununla Allah'ın birliği ispat edildiği için, enfüsî nimetlere, kâinatla yakın ilgi içinde bulunan göz, kulak, ağız, burun örnek olarak verilmiştir.

Âfakî nimeler, insanın dışında olan ve onun ihtiyaçlarını karşılayan haricî nimetlerdir. Bunlara örnek olarak da **ziya**, **hava**, **ses** ve **sadâ** verilmiştir. Bu ikinciler birincilerin görev yapması için şart olan nimetlerdir. Yâni, ziya olmasa göz bir iş göremez, hava olmasa kulak bir şey işitemez.

O halde bu afakî nimetler ve enfüsî nimetlerin tamamı Cenâb-ı Hakk'ın insana birer ihsanıdır ve hepsi birden Allah'ın birliğine şehadet ederler.

Burada verilen ikinci mesaj, bu nimetlerden istifade hususunda insanın irade ve kudretine fazla bir iş düşmediğidir. Ne gözün çalışmasını, beyinle irtibatını biz sağlıyoruz, ne de güneşin ışık ve ısı vermesini. Her iki nimeti de Allah yaratıyor. Ev

de bizim değil, misâfir de biz sadece kapıyı açıyoruz.

Bizi kâinatla besleyip büyüten, bu afakî nimetleri duygularımızın imdadına gönderen Allah'tan gaflet ederek bu nimetleri sahipsiz birer mal olarak görmek, böylece şükür ve ibâdet görevinden kaçmak isteyen nefsimize, bu dersteki büyük hakikatleri hatırlatmamız ve ona başıboş olamayacağını iyice belletmemiz gerekiyor.

(1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Hubab.](#)